

Conf. BARCELONA 25-9-03

Bona tarda, abans de tot moltes gracies per venir avui aquí a escoltar la meva exposició que en nom del Gran Priorat d'Hispania donaré sobre el tema "Maçoneria de Tradició – Maçoneria Cristiana".

Començaré per plantejar un temari que ens serveixi de base per desenvolupar la conferència.

- ❖ Què és la Maçoneria?
- ❖ L'origen cristià de la Maçoneria?
- ❖ La Maçoneria de Tradició
- ❖ La iniciació maçònica
- ❖ El Règim Escocès Rectificat.

Què és la Maçoneria?

Aquí tenim la gran pregunta i de ben segur també, la pregunta que es fa la majoria de gent. Pregunta a la que no tots els maçons donem la mateixa resposta, i això be donat pel fet que, tot i que des de fora sens vegi a tots per un igual, ens separen grans diferències com anirem veient al llarg de la nostra conferència.

No fa gaire, en un dels fòrums que hi ha a internet, em va arribar l'anunci de la convocatòria del 3er FORO MASÓNICO SUR, organitzat per la Lògia Arte Real de la Gran Lògia Simbòlica Espanyola a Madrid, i al llegir la presentació em va cridar l'atenció que entre els objectius del Fòrum Maçonic hi havia "l'organització de Conferències – Col·loqui que ajudessin a desmitificar la Maçoneria".

Al llarg de la seva historia, la Maçoneria ha sofert diversos intents per acostar-la al món o obrir-la a la societat com he sentit moltes vegades, sent el resultat de la major part d'aquests intents, una vanalització d'allò que en substància és sagrat i no pot obrir-se a ulls de tothom, perquè si s'obre deixaria de ser sagrat.

Existeix un principi maçonic que traduït del llatí ve a dir: "del caos a l'ordre", és a dir, que un dels principis de la institució Maçònica és tornar l'ordre a una situació caòtica. Doncs be, amb els diversos intents d'obrir la maçoneria a la societat, per fer-la més oberta i diàfana, per desmitificar-la tal com es proposava el Fòrum Maçonic Sur, no fem si no subvertir aquest principi, fent que el caos mengi terreny a l'ordre, que les tenebres avancin cap a la llum quan hauria de ser a l'inrevés. Tant mateix, no és l'única societat tradicional que ha sofert aquestes escomeses, la mateixa església catòlica, en un intent de modernitzar-se ha fet un tot de canvis a les seves litúrgies sense que els hi hagi suposat una millora en la consecució dels objectius que s'havien proposat.

Una autèntica societat d'ordre tradicional té que actuar tot preservant el seu dipòsit de qualsevol vanalització de cap mena i de qualsevol profanació.

Pel que vinc dient, podran vostès entendre que la Maçoneria no és un fet monolític per molt que, vistos des de fora sens confongui a tots per igual. Per nosaltres, pel GRAN PRIORAT D'HISPÀNIA i per a uns quants cents de maçons més arreu del món, la

francmaçoneria és una via iniciàtica, un camí de realització espiritual. Per la resta, és una altra cosa amb tota una ampla gamma de matisos.

Tota l'evolució de la Maçoneria des que deixar de ser operativa per passar a ser especulativa, ha estat a la pràctica un retrocés en relació a l'objectiu pel que fou concebuda en tant que via iniciàtica.

De tots és sabut que la francmaçoneria té els seus orígens als gremis de constructors de l'edat mitjana que, aproximadament entre els segles XII i XVI construïren la major part de catedrals i temples gòtics per tota Europa que encara avui podem admirar. Aquestes organitzacions d'ofici eren molt més que simples corporacions professionals, com ho demostra la presència de diversos elements iniciàtics a la majoria d'antigues constitucions i reglaments relacionats amb l'art de construir. No només eren hàbils talladors de pedra, forjadors del ferro o artesans de la fusta i el vidre. A tots els seus coneixements d'ofici, n'hi sumaven d'altres que no tenien res a veure amb la matèria ni amb els materials que tant bé treballaven. Això no fa més que recordar l'existència, a les societats tradicionals, de la cultura dita dels dos sabers: l'exterior, a l'abast de tothom, i l'iniciàtic, reservat només en els membres de certes organitzacions, en molts casos lligades a les corporacions professionals.

Aquesta forma d'entendre la vida i l'ofici no va ser privativa de l'Edat Mitja, ja que a l'Antiguitat ja trobem el fenomen iniciàtic en relació a d'altres oficis, com la forja o la construcció. A la Roma imperial, per exemple, les fraternitats dionísiaques eren confraries de constructors. Les associacions de constructors romans s'entendrien també per la Hispània, així com el culte de Isis, Mitra, etc. i moltes d'aquestes organitzacions tenien una retirada sorprenent amb l'actual maçoneria. Es, com dèiem, un exemple entre d'altres d'aquesta cultura dels dos sabers, de la que la maçoneria és l'actual hereva, tot i que des del segle XVIII, ja no estigui vinculada a l'ofici de la construcció, ja que els seus membres pertanyen, des a les hores, a diferents professions i classes socials. Malgrat tot, disposem d'alguns exemples que ens fan suposar amb quasi absoluta certesa que també a l'Edat Mitja, com a l'Escòcia dels segles XVI i XVII, les fraternitats de constructors admetien a membres no pertanyents a l'ofici: doncs entre els 371 mestres que composaven l'associació de constructors de Bolonya, figuren com a "mestres" persones que son notaris, flequers, farmacèutics, religiosos, nobles, teòlegs, etc. Al nostre entendre, aquests membres eren en realitat el que avui coneixem com a "maçons acceptats" o "especulatiu". No creiem que aquestes persones anessin al gremi per rebre lliçons d'arquitectura profana, sinó mes aviat d'arquitectura filosòfica, perquè l'associació de Bolonya de la que faig esment, com les fraternitats dionísiaques romanes, les lògies escoceses o les últimes corporacions angleses de constructors operatius, del segle XVII, no son més que una sola i única expressió del món dels dos sabers, de la cultura iniciàtica pròpia de les societats tradicionals, en les que Deu i l'espiritualitat regeixen o son present a totes les activitats de l'home i la societat. Així, els maçons operatius construïen dos temples; un, l'exterior, era de pedra, l'altre, l'interior, espiritual i filosòfic, fet d'una matèria no perible, no finita. Cal no oblidar que la cultura iniciàtica era una realitat social i religiosa molt estesa, fins i tot la seva existència era tolerada en el sí, de l'Església de l'època, cosa impensable a l'església catòlica actual del cardenal Ratzinger.

Si be és cert que els historiadors no sempre disposen de documents que puguin avalar l'existència d'aquesta realitat iniciàtica tant antiga com la nostra civilització, el saber

acadèmic deu forçosament tenir en compte una realitat *insistent* i *manifesta* que és capaç de modelar les consciències dels homes a totes les èpoques i imprimir llur influència en els camps de la filosofia, l'art i la literatura fins arribar els nostres dies. Les fonts directes pel seu estudi, son quasi sempre escasses o inexistents, però no hi ha que oblidar que la inclinació a escriure-ho tot – i després, a publicar-ho també tot – és un costum molt modern, que té pocs segles d'existència. En al mon iniciàtic és convenient – i ho ha estat sempre – confiar certes coses a la memòria i no a l'escriptura. Ens sembla molt il·lustratiu per recolzar el que estem dient, al que el mateix filòsof Plató – que tants llibres va arribar a escriure - deia, ja cap al final de la seva vida, a l'anomenada “Gran Carta”:

“...la nostra més gran garantia consisteix en no escriure, sinó en aprendre de memòria [...] Heus aquí perquè jo mai he escrit res sobre's aquests temes...”

A quins temes es refereix aquí Plató? Ens ho revela a un altre de les seves cartes, on parla del saber que té que romandre ocult:

“Sobre tot això, en tot cas, no existeixen escrits meus, ni n'existiran mai, doncs aquest saber no pot ser expressat com la resta de sabers, formulat en proposicions, sinó que és el resultat de l'establiment d'un comerç repetit amb allò que és la matèria d'aquest saber, i el resultat d'una existència compartida amb ella [la Matèria]...”

Tots els amants de la polèmica, que encara avui segueixen fabulant amb el secret, amb el “secretisme” de la maçoneria, més valdria que llegissin les cartes de Plató, doncs potser comprendrien en què consisteix el secret maçònic, el secret iniciàtic en general.

L'origen cristià de la maçoneria

Deia anteriorment que l'evolució de la Maçoneria des que deixar de ser operativa per passar a ser especulativa, fou a la pràctica un retrocés en relació a l'objectiu pel que fou concebuda, en tant que via iniciàtica. Un d'aquests retrocessos, al nostre entendre el més important, s'operà amb la seva descristianització. Les corporacions de constructors, les lògies operatives eren profundament creients, profundament cristianes, diré més, profundament catòliques, com podria ser de cap altra manera, quant al cap i a la fi, l'única església organitzada i dominant a l'època era l'església catòlica?.

Donem un cop d'ull als fets històric per entendre millor com es va dur a terme aquesta descristianització de la que parlava. En els primers anys del segle XVIII, era l'any 1703, la lògia londinenca “Saint Paul” decideix que en el successiu, els privilegis de la maçoneria deixaran de ser patrimoni exclusiu dels maçons constructors. El febrer de 1717, les quatre lògies existents en aquell moment a Londres decideixen formar la Gran Lògia de Londres i escolliren com a Gran Mestre a Anthony Sayer. L'any següent, el nou Gran Mestre George Payne, demana a tots els maçons que entreguin a la Gran Lògia els vells arxius, documents i Antics Deures (el que entre els maçons coneixem per Landmarks). Però, malauradament, a l'any 1720, tornant a ser Gran Mestre Payne, un grup de germans, portats per un excés de cel i una gran ignorància, decideixen encendre la pira inquisitorial i cremar bona part d'aquells documents, sota el propòsit, segons ells, que no caiguessin en “mans estrangeres”.

Sobre aquest malaurat episodi, el filòsof de l'esoterisme Renè Guenon, va escriure que, els dirigents anglesos - tots ells maçons protestants – procuraren destruir tots els documents que van poder, per tal d'amagar totes les innovacions que pensaven introduir a la nova maçoneria especulativa, i també perquè, els antics texts, contenien formules molt molestes per aquells germans, com l'obligació de ser “fidels a Deu, a la Santa Església i al Rei”, signe incontestable de l'origen catòlic de la Maçoneria. Tot i així, el que va quedar va ser sotmès a examen pels membres de la Gran Lògia, i el 29 de setembre de 1721, amb la presència de delegats de 16 Lògies, el, aleshores Gran Mestre, el Duc de Montagú, després de declarar que “havia trobat grans faltes a totes les còpies de les antigues constitucions”, va encarregar al germà James Anderson (pastor protestant) la redacció de la constitució maçònica, segons “un nou i millor mètode”. D'aquesta manera naixien, les constitucions conegudes com a “Constitucions d'Anderson” que van ser les primeres constitucions impreses, doncs totes els anteriors eren manuscrites.

Tot i així el resultat no va satisfer a tothom, i l'any 1751 es produeix una escissió que dona lloc a un altre Gran Lògia a Londres que es feia dir dels “Antics” en contraposició en els “Moderns” redactors de la nova constitució. I així van continuar separats durant 62 anys, fins arribar al 1813 que es tornen a reunir per formar la Gran Lògia Unida d'Anglaterra, la mateixa que ha arribat fins els nostres dies i principal representant del que es coneix com a Maçoneria Regular, que aglutina a totes les Grans Lògies que en els diferents països d'arreu del món es conformen d'acord als principis expressats a les Constitucions d'Anderson.

En qualsevol cas, l'article 1er de les Constitucions, el que fa referència a Deu i la religió, comença dient: ***“El maçó està obligat, per vocació, a practicar la llei moral; i si entén bé quin son els seus deures, no serà mai un ateu estúpid ni un home immoral i llibertí...”***

Tot i que quedar clar que per ser Maçó cal ser un home de fe religiosa, la mateixa ambigüitat en la redacció del text de les Constitucions, després de les moltes omissions – fetes expressament o no – per treure allò que podia fer que el text resultés massa “catòlic”, com a resultat de tot plegat es va produir una certa “descristianització” dels texts i rituals maçònics, que, juntament amb l'ambigüitat del redactat de les Constitucions ha portat a moltes de les desviacions amb que la maçoneria en general ha arribat als nostres dies.

La Maçoneria de Tradició

Com deia fa un moment, vistos des del carrer, tots som maçons, i ens confonen a tots, però no és així i cal separar el gra de la palla. No es pot abordar un tema com aquest des de plantejaments simplistes, i encara que la ment humana, tendeix a la simplificació, i vulgui etiquetar-ho tot, estem aquí per fer veure les diferències.

La Maçoneria de Tradició, l'autèntica, la de veritat, és una societat iniciàtica, una via iniciàtica. Diré més, per raó de cultura, és la via iniciàtica que li correspon al món occidental, al món de cultura judeo-cristiana. També diré, que no és pas l'única via iniciàtica, cada una de les cultures de la humanitat te les seves. L'Islam té el sufisme, així com l'hinduisme i les cultures orientals tenen les seves pròpies vies, els seus propis camins. La del món occidental és la Maçoneria de Tradició. Voler seguir altra via és

possible, està clar, però en tot cas és antinatural, és per posar un cas, com si un català vol rebre lliçons de ballar sardanes i li donem la teoria en xinès.

Cal diferenciar les corporacions i fraternitats de constructors medievals, i la moderna Maçoneria de Tradició actual, com la practicada al si del Gran Priorat d'Hispania, que persegueixen un mateix objectiu: que és la palingenèsia, és a dir, la regeneració de l'ésser humà i del mon natural, de totes les altres obediències, cal fer una clara diferenciació. El que passa, és que és més fàcil intentar canviar al mon que canviar-nos a nosaltres mateixos, de la mateixa manera que és molt més fàcil donar consells als altres que aplicant-se aquests consells a nosaltres mateixos; i aquesta descoratjadora realitat ha fet que moltes persones, ben intencionades – però també sinistres – sostingueren el següent argument: abandoneu la persecució de quimeres i afanyeu-vos en solucionar els acuitant's problemes de la humanitat, si voleu servir al Gran Arquitecte de l'Univers, serviu a la humanitat necessitada...

Aquest és el camí mes curt per buidar de tot contingut tradicional i hermètic – és a dir espiritual – a la Maçoneria o a qualsevol altra organització iniciàtica. Que quedi clar, però, que no estic dient que sigui inútil ajudar al proïsme, la inutilitat de la filantropia o de la lluita per la tolerància, res més lluny de la meva intenció, només plantejo la dubtosa efectivitat de tot això sense la perspectiva hermètica que redimeix per sempre els éssers, perquè predica la construcció del Temple en el cor de l'home. Si volem eradicar la misèria, si volem acabar amb la guerra, amb totes les guerres, abans les hem d'eradicar del cor humà. Si volem, de veritat, fer tot això, cal que abans aprenguem a reorientar al nostre ésser interior.

L'elecció d'un camí o un altre, l'anà pel camí de la dreta per comptes del de l'esquerra (i no vull que vegin aquí cap connotació política, ja que en tot cas el seu sentit és hermètic) és el que ens diferencia els uns dels altres. Un camí implica el compromís i l'exigència per part de l'adepte a conduir la seva vida pel camí de la virtut (cosa gens fàcil en els nostres dies), contempla a l'ésser humà des d'un punt de vista ontològic, total, o com diu la tradició cristiana: en cos, ànima i esperit, per tal de reconstruir-lo, reordenar-lo, i reorientar-lo, aconseguint que la massa informe que constitueix l'ésser humà (la pedra bruta que diem els maçons) es poleixi per tornar a la perfecció original que va tenir abans de la caiguda en el seu estat actual, que és al mon sensible en què vivim. Només així, des d'aquesta premissa, només fent aquesta feina, podem pretendre ajudar als altres, ajudar la humanitat.

L'altre camí sembla molt més directe, sembla molt més efectiu, però només contempla una part de les necessitats de l'ésser humà i no ens porta en lloc. A més que, si només volem fer aquesta feina, no cal fer-se maçó, hi ha multitud de ONG'S que fan i poden fer la feina molt millor. Si del que es tracta és de dur a terme una beneficència basada en els diners, qualsevol “tele-marató” d'aquests que fan per televisió és capaç de recollir més diners que totes les organitzacions maçòniques del nostre país juntes.

Tot això no vol dir que la Maçoneria de Tradició, la Maçoneria Rectificada, renunciï-hi a la millora de la humanitat, només que aquesta millora s'ha de dur a terme des una altra perspectiva. La Maçoneria de Tradició vol formar homes rectes i capaços d'incidir a la societat, posant en practica i duent a terme totes les virtuts tal com ho han jurat, però començant pel seu cercle més immediat: la seva família, pares, fills, germans, i un cop assolit, aquest primer cercle, passar al segon, el cercle laboral o professional, i si la vida

o les circumstàncies el porten a ocupar un càrrec de responsabilitat a la nostra societat, traslladant les mateixes virtuts a tothom que l'envolta. És una revolució, però al revés, comença per dintre per portar-la fora, ja que no té cap sentit voler anar a ajudar a qui sigui a l'altra punta de mon quan desatenem als nostres pares o fills. El que passa, és que és molt més fàcil i demana menys feina i menys sacrificis ficar-se la mà a la butxaca i donar diners, però això no és beneficència.

Un aclariment. A la tradició cristiana, la beneficència com a tal, depèn totalment de la tercera i més alta de les virtuts teològals: la caritat. I cal entendre per virtuts teològals, com be deia Sant Tomàs de Aquino a la seva "Suma Teològica", aquelles per les que ens orientem vers Deu, primer principi i fi últim de totes les coses.

El nostre, mon actual confon la solidaritat amb la beneficència que té un sentit molt més profund. La pràctica activa de la beneficència, com virtut cristiana i maçònica, està lligada a la caritat, virtut teològica, i no al concepte social de solidaritat, com sovint es creu avui en dia, en aquests temps en què "l'humanitari" esdevé molt més rentable en el terreny de la propaganda i la captació de fons públic i privats. La caritat és donació d'un mateix, mentre que la solidaritat "mediàtica i ostentadora" no és més que una faceta de l'orgull humà, sense contar que la seva veritable eficàcia per alleugerir els mals és sovint dubtosa.

La Iniciació Maçònica

En contra del parer d'alguns maçons pertanyents a organitzacions, que potser ni tan sols mereixerien el títol d'organitzacions maçòniques, l'Ordre Maçònica, "l'orde dels Maçons" (com be diu un Ritual), es iniciàtica, és a dir, que en aquest sentit té a veure amb el sagrat.

Hom no entra a la Maçoneria per una simple admissió, si no que s'entra mitjançant una iniciació. La iniciació és una operació per la que es posa en funcionament un procés de renovació i reconstrucció de l'ésser interior de l'home, en particular a nivell d'un estat de lucidesa i consciència. Aquesta operació consisteix, per dir-ho d'alguna manera, en extreure a l'home dels seus condicionaments habituals, els del mon dit profà: mon desordenat, desorientat, desarreglat (que ja no té regles, ni ordre ni orientació), podríem dir ben be sense rumb, per analogia a la brúixola que s'ha tornat boixa, perquè a perdut el nord (o ha perdut "l'orient" que pel cas és igual), i a continuació reinserir aquest home en un conjunt orgànic harmoniosament ordenat i "orientat", és a dir, tornat a centrar cap a l'Orient.

I, que és l'Orient?. No es cap figura abstracta, un símbol buit de contingut. En el nostre ritual ho diu ben clar: "Quan busqueu la Llum que us és necessària, recordeu sempre que la trobareu a l'Orient, i que només allí la podreu trobar". I quan diu aquestes paraules, només allí, el qui parla designa el que anomenem Volum de la Llei Sagrada, és a dir, la Bíblia, oberta habitualment (i en aquest moment precís) pel pròleg de l'Evangeli de sant Joan, que diu: "Al principi existí el Verb, etcètera...". A un altre ritual, s'especifica aquesta recomanació: "En qualitat de Francmaçó us recomano mediteu molt sincerament el contingut del Volum de la Llei Sagrada. Considereu-la com el guia infal·lible de la veritat i la justícia; reguleu les vostres accions, segons els preceptes divins que conté. És aquí on podreu aprendre quin son els vostres deures vers Deu, vers el proïsme, i vers vós mateix."

La iniciació, ho torno a repetir, fa entrar al “profà” en un domini sagrat. És per això, que tot el que es diu i tot el que es fa, deu, necessàriament, per una part obeir a les regles de la ciència simbòlica (ja que el simbolisme és el llenguatge natural de tot al sagrat), i per altra part, desenvolupar-se sota les formes immutables d’un ritual (ja que l’acció sagrada és per naturalesa ritual). La mateixa iniciació és una cerimònia que comporta les característiques que acabo de dir i no una simple formalitat d’admissió.

La maçoneria és una de les formes per les que ha estat transmesa la iniciació a la societat occidental: forma cristiana, o si es vol forma judeo-cristiana. I sens dubte, es la forma més adient a la nostra civilització. La iniciació no es cap altra cosa, Rene Guenón ho ha demostrat, que la transmissió d’una influència espiritual, és una transmissió que transcendeix les limitacions i les imperfeccions, tant dels individus que donen aquesta transmissió com d’aquells que la reben. La validesa de la transmissió, així com l’autenticitat i l’eficàcia de l’influència espiritual transmesa, son totalment independents els individus implicats. D’altra banda, aquesta transmissió es depenen estretament d’una condició “sine qua non”, i aquesta condició es triple:

1. Que la transmissió sigui ininterrompuda;
2. Que aquesta s’operi dins les formes rituals regulars
3. Que la transmissió tingui un origen suprahumà, tal com diu Guenón, es a dir, que d’alguna manera estigui relacionada amb Deu.

Ara bé, tal vegada no ho sàpiguen, però tradició i transmissió son exactament sinònims: la tradició es a la vegada l’acte de transmetre, i allò que ja està transmès. Vet aquí perquè la tradició es immutable a la seva forma i continguts, no pot ser de cap altra manera.

Per conseqüència, no hi ha res de més estrany a una societat iniciàtica tradicional, i així doncs, a la maçoneria, que el concepte de progrés, i el culte al progrés, que caracteritza a la nostra societat actual i a les organitzacions pseudomaçòniques que s’hi emmirallen. Pot haver adaptació de certs aspectes completament secundaris, però la tradició, ho repeteixo, es immutable en llurs formes i continguts, es a dir, pel que fa a la Maçoneria, i els seus rites, i en la creença en un Deu creador i organitzador de l’univers i de l’home, del macrocosmos i el microcosmos, en definitiva en un Deu arquitecte.

Podem veure tot allò que separa la Maçoneria de Tradició d’una associació de tipus profà. No es una societat de pensament o un club de reflexió. No es un establiment d’ensenyament de qualsevulla naturalesa, ni que sigui filosòfica, malgrat el fet que a tots els mitjans pseudomaçònics els hi agradi omplir-se la boca amb la paraula “filosofia”, que tal com els l’empren-h’ en, no té cap altre significat que el rebuig de tota fe religiosa.

No es tampoc una associació caritativa, segons pugui entendre’s a nivell popular tot i que els actes de beneficència estiguin entre les obligacions impostes als seus membres, però en qualsevol cas, no es l’objecte principal. No es en absolut una organització destinada a influir a la societat civil, encara que sigui per perfeccionar-la. L’activitat (o l’activisme) en el camp polític, econòmic o social, es absolutament estrany a la maçoneria tradicional, que fins i tot ho prohibeix taxativament. No per raó que consideri, en virtut de no se quina actitud angelical, que aquest tipus d’acció, sia negativa o nefasta. Ans al contrari, incita a llurs membres a la participació d’aquesta

mena d'activitat, però com a ciutadans i no com maçons, com ciutadans totalment lliures en les seves opcions i compromisos, ja que queda totalment fora de lloc el que l'Ordre els hi dictés.

Per aquesta raó, la Maçoneria no prendrà mai partit. Es més, prohibeix formalment als seus membres prendre partit en Lògia sobre assumptes de consciència, susceptibles de poder causar divisió entre ells, es a dir, les qüestions polítiques i religioses estan estrictament prohibides.

Ara bé, la prohibició de tota discussió religiosa no vol dir en cap cas la prohibició de Deu, ans al contrari.

Podríem citar un exemple: al principi de la cerimònia d'iniciació es pregunta al candidat: "En qui poseu tota vostra confiança?", i el candidat deu respondre (o si cal se li diu a cau d'orella): "En Deu".

Prèviament, i per tal d'evitar qualsevol sorpresa desagradable, hom s'haurà assegurat dels sentiments del candidat, i se li haurà fet signar una declaració que testimoniï-hi la seva creença en Deu. Per un altre part, aquest es un assumpte de pura lògica: Com concebre el sagrat sense Deu?, Un sagrat ateu?. Això seria una total contradicció.

Arribats en aquest punt, devem fer una precisió d'importància capital. El Deu dels Maçons – si puc arriscar-me a fer servir aquesta expressió – no es cap símbol, no es cap concepte en el sentit que seria una mena de "capsa buida" que cadascun ompliria, segons el seu gust, posant el que hi convingués: com pot ser un principi metafísic, o un principi vital com l'evolució, o el "sentit de l'història", o fins i tot – el que com a mínim resulta una paradoxa - l'atzar... No estic inventant res, no estic fent cap caricatura. Només estic citant el que diuen alguns d'aquests maçons irregulars que rebutgen de ple, la noció sobre la que més endavant tornarem – de Gran Arquitecte de l'Univers.

No, el Deu de la Maçoneria de Tradició es un Deu personal. Per ser més precisos, es el Deu personal de la tradició judeocristiana: el Deu únic, el Deu de Abraham dels jueus i que pels cristians sens revela trinitari. Es el Deu del que la seva "voluntat revelada" es materialitza a la Bíblia – comprenen l'Antic i el Nou Testament -, Bíblia de presència obligada en totes les nostres reunions, i sobre la que es prenen tots els juraments.

Deu, a la Maçoneria, té, ho acabo de dir, una denominació ben significativa: la de Gran Arquitecte de l'Univers.

Aquesta denominació fa referència en aquest mon harmoniós ordenat i organitzat del que abans parlava, mon que no pot ser fruit de l'atzar, de l'evolució, o del que sigui, sinó necessàriament de l'obra de un ser supremament intel·ligent: Deu. La Maçoneria venera a Deu en tant que suprem Arquitecte de l'Univers: Creador, Constructor i Ordenador del mon. I situa la seva pròpia obra – que és, vostès ho recordaran, de reconstrucció de l'ésser interior – en aquesta mateixa perspectiva. Això es el que entenem en l'expressió: "cooperar en els plans del Gran Arquitecte de l'Univers".

Vull afegir que aquesta mateixa denominació dissipa tot equívoc: les cerimònies maçòniques son sagrades, no religioses. S'invoca a Deu, però no se li rendeix culte. La

maçoneria no es cap mena de religió o d'església que entri en competència amb les altres religions o esglésies, ni menys encara cap súper-religió o súper-església.

Un cop fet aquest aclariment, queda el que el maçó treballi a la gloria del Gran Arquitecte de l'Univers. Es "a la gloria del Gran Arquitecte de l'Univers" que totes les cerimònies maçòniques, son "obertes" i "tancades" sense excepció, obertura i tancament sempre marcats per una pregaria, pregaria que com acabo de dir es invocació. Aquesta obertura i tancament son a la vegada materialitzats per primerament l'obertura i posterior tancament de la Bíblia, que, ho repeteixo, te que estar sempre present a la Lògia, en un lloc d'honor, situada a l'Orient, i sobre la qual son presos obligatòriament tots els juraments.

El Règim Escocès Rectificat

Be, doncs, per tot el que fins ara hem dit, poden haver vist tot el que ens diferencia a una Maçoneria de caire tradicional com la practicada pel Gran Priorat d'Hispania de la resta. Anem ara a presentar el Règim Escocès Rectificat, sistema maçònic practicat de manera exclusiva pel Gran Priorat d'Hispania.

Hem vist abans les vicissituds sofertes per la institució Maçònica, posant exemples del succeït durant el segle XVIII a les illes britàniques, vicissituds que conformaren el bo i dolent del que coneixem avui com a Maçoneria. Tot això succeïa com hem dit a les illes britàniques, en una època en què les comunicacions en general no eren com avui i la distància que suposava el Canal de la Màniga, representava quelcom més que una separació geogràfica.

Per aquella mateixa època, l'Europa continental, era també en una plena ebullició maçònica on es lluitava per trobar un sentit a la nova maçoneria especulativa. Hi havia tendències de tota mena, i juntament amb aquells que practicaven una Maçoneria de caire tradicional, hi havia tota mena d'opinions. Uns que deien que la maçoneria devia oferir a aquells que la practicaven, poders sobrenaturals que permetessin curar totes les malalties i elaborar un elixir de llarga vida; d'altres ran partidaris que les Lògies es convertissin en tallers alquímics, plens de maçons "bufant" el seu atamor per tal d'obtenir or, però no pas or alquímic, no, or del que serveix per fer arracades i collarets. Uns altres, els pietistes alemanys pretenien que les Lògies foren llocs on practicar l'espiritisme i contactar amb el més enllà. Altres, com el Mesmer, volien experimentar amb la "psique" i l'hipnotisme, i encara uns altres, més, volien restaurar l'Ordre del Temple abolida el 1312, però amb la finalitat de reclamar a les diferents monarquies europees, les propietats i la immensa fortuna que havia estat confiscada a l'Ordre del Temple quan la seva abolició. Finalment, uns altres, els Il·luminats de Baviera, volien crear un grup de poder, capaç d'influir directament sobre el conjunt de la societat, pretenent que les lògies foren una mena de laboratoris, on un grup de "savis" elaborarien les lleis que després s'haurien d'aprovar en els Parlaments dels diferents països.

No cal dir, la desconfiança que aquest tipus de maçoneria aixecava en els diferents governs europeus. Totes aquestes tendències existents en el segle XVIII, volien -igual que ho pretenen ara certes obediències completament apartades de tota Tradició Maçònica- fer una maçoneria amb efectes tangibles, materials i a curt termini. Que serveixi "per alguna cosa" segons els criteris imperants en el nostre, mon actual. El que

ens fa observar, que al cap i a la fi després de més de 250 anys, alguns, poc han evolucionat. Alguns continuen avui com en el segle XVIII, tractant de trobar un objectiu que doni sentit –segons ells- a la institució Maçonica.

De tota manera, sortosament, a l'igual que avui, hi havia també en el segle XVIII, Maçons que veien la Francmaçoneria en el sentit que sempre ha tingut, com una via iniciàtica que permet a l'home tornar a retrobar-se amb la Transcendència, es a dir amb Deu, malgrat que hi havia profans sota l'aspecte de maçons que no feien sinó deshonrar la noble Institució. Entre el grup d'autèntics maçons s'hi trobaven Jean-Baptiste Willermoz, Louis-Claude de Saint Martin i d'altres, que sentiren la necessitat de posar ordre a tot aquest enrenou i retornar a l'Ordre Maçonica l'esplendor que sempre havia tingut.

Willermoz i Saint-Martin es conegueren al coincidir a l'Ordre dels Elegits Coens de l'Univers de Martinez de Pasqually. Aquesta Ordre, era un sistema d'alts graus maçonics que acabar desapareixent poc després de la sobtada mort del seu fundador, ocorreguda en el decurs d'un precipitat viatge de Pasqually a les illes Guadalupe, que va dur a terme per tal de cobrar una herència. Després de la mort de Pasqually, es produí un distanciament entre Willermoz i Saint-Martin per apartar-se aquest dels postulats maçonics durant un cert temps, encara que pocs abans de morir, tornar a reconèixer la iniciació maçonica com a poderosa i imprescindible eina per operar la tant volguda reintegració. Per part seva, Willermoz continuà treballant maçonícament juntament amb altres maçons inquiets com ell, tot creant un Ritu, el Ritu Escocès Rectificat, estructurat en un sistema maçoníc anomenat: Règim Escocès Rectificat.

Així doncs, el Règim Escocès Rectificat fou creat a França entre 1724 i 1782, per dos grups de maçons de Lió i Estrasburg, entre qui podem contar amb Jean i Bernard de Turkheim i Rodolphe Satlzman (Estrasburg) i sobre tot per Jean-Baptiste Willermoz (Lió, 1730-1824) que fou la seva ànima. L'arquitectura del Règim fou la seva obra, i el fou qui donà forma a la doctrina que aquest Ritu comporta.

Des un punt de vista formal, el Règim Escocès Rectificat te tres orígens; des un punt de vista espiritual te dues fonts o inspiracions.

Pel que fa a l'estructura i simbolisme tant maçoníc com cavalleresc, els tres orígens del Règim son:

1. La Maçoneria francesa de l'època, amb la proliferació dels graus més diversos (Willermoz els coneixia tots i va practicar molts d'ells) i que un cop depurada, seria estructurada cap al 1786-1787 en un Sistema que portaria més tard el nom de "Ritu francès", amb els seus tres graus i quatre ordres, sense oblidar la combinació de diversos graus coneguda com "escocisme", en el ben entès, que la noció Rectificada "d'escocisme" no te res a veure amb el concepte que actualment s'hi fa la maçoneria espanyola. En aquest aspecte, i entenen-ho com aquí s'entén, cal senyalar que el Règim Escocès Rectificat, te d'escocès només el nom, encara que guarda en si mateix, tots els elements de la tradició Escocesa.
2. El Sistema propi de Martinez de Pasqually, personatge enigmàtic i inspirat, a qui tant Willermoz, com Louis-Claude de Saint Martin, reconegueren sempre com a Mestre, anomenat "l'Ordre dels Cavallers Maçons Elegits Coens de l'Univers".

3. L'Estricta Observança, també dita "Maçoneria rectificada" o "Reformada de Dresde" sistema alemany en què l'aspecte cavalleresc se situava absolutament per sobre de l'aspecte maçònic, i que es pretenia ser, no ja l'hereva, sinó que anava molt més enllà i pretenia restaurar l'antiga Ordre del Temple abolida a 1312.

Les dos fonts espirituals son:

- ❖ La doctrina "esotèrica" de Martinez de Pasqually en què el contingut essencial versa sobre el seu origen primigeni, la condició actual i el destí últim de l'home i de l'univers.
- ❖ La tradició cristiana indivisible, nodrida pels ensenyaments dels Pares de l'Església.

Partint d'aquí, Willermoz ha donat al seu Sistema o Règim, una arquitectura concèntrica, organitzant-lo en tres classes successives cada cop més interiors a la vegada que més secretes, sent desconeguda cada classe interior per la que l'hi era exterior.

Per un altre part, va dotar al recorregut iniciàtic desenvolupat de grau en grau, d'un ensenyament doctrinal progressivament més precís i explícit, gracies a les "instruccions" que formen part integrant del ritual de cada grau.

Aquesta concepció del conjunt –arquitectura del Règim i doctrina- fou oficialment aprovada en dues etapes. Primerament i a nivell francès, pel Convent de les Galies, tingut a Lió (entre novembre i desembre de 1778) el qual va aprovar entre d'altres, el Codi maçònic de les Lògies reunides i rectificades i el Codi de l'Ordre dels Cavallers Benfactors de la Ciutat Santa, d'on surten els texts constitucionals particulars encara vigents en el nostre Règim. Després a nivell europeu, pel Convent de Wilhelmsbad, a Alemanya (agost-setembre de 1782), tingut sota la presidència del duc Ferdinand de Brunswick-Lunebourg i del príncep Charles de Hesse, en aquell temps, principals dirigents de l'Estricta Observança, que es van afegir al que en aquella època es va anomenar la "Reforma de Lió".

El Règim Escocès Rectificat se compon de tres classes, dues ostensibles i una de "secreta".

1. La classe simbòlica o Orde Maçònica, en la que se confereix i dur a terme la iniciació maçònica.

Aquesta classe estava i ho continua estan actualment subdividida en quatre graus.

Els graus practicats a les Lògies de Sant Joan, també dites lògies blaves per raó del color de les seves decoracions, i el grau de Mestre Escocès de Sant Andreu, practicat a les Lògies de Sant Andreu o Lògies Escoceses, dites lògies verdes per les mateixes raons.

Aquests quatre graus, estaven i estan fonamentats en la reconstrucció interior de l'home pel coneixement de la fe i la pràctica assídua de les virtuts cristianes.

Una vegada que el Mestre Escocès de Sant Andreu dona proves d'haver assolit el grau de realització espiritual que demostra que, efectivament a dut a terme la seva iniciació maçònica, es quan podrà tenir accés a l'Ordre Interior.

2. L'Ordre Interior, que es un Ordre de Cavalleria cristiana no assimilable ni a un Sistema d'alts graus, ni als graus filosòfics.

Es composava i compona de dues etapes:

- ❖ Una primera etapa preparatòria i transitòria anomenada d'Escuder Novici. La qualitat d'Escuder Novici és confereix per la cerimònia d'investidura.
- ❖ La segona etapa, la de Cavaller Benfactor de la Ciutat Santa (abreviat C.B.C.S.) Aquesta etapa no es un grau, sinó una qualitat que es confereix mitjans la cerimònia d'armament.

El Cavaller té el deure d'obrar activament a l'Ordre i en el mon, per posar en pràctica els ensenyaments morals, religiosos i doctrinals rebuts a les Lògies de Sant Joan i Sant Andreu. Lògies que no abandona i on té el deure, ara més que mai, de dedicar-se al servei dels seus Germans i de tots els homes, en particular, mitjans l'exercici de la beneficència.

A l'igual que passava en el segle XVIII, existeix actualment a més a més una “classe secreta”, la de la Professió. Els Cavallers que la componen es divideixen en dues categories: els Professos i els Grans Professos, reunits en un Col·legi metropolità. Aquests, encara que compromesos totalment amb l'Ordre no exerceixen en tant que membres d'aquesta “classe secreta” cap mena de funció de responsabilitat o direcció administrativa qualsevulla, ja que aquestes son competència exclusivament de l'Ordre Interior. A l'igual que al segle XVIII, els Professos i Grans Professos es dediquen mitjançant l'estudi i la meditació, a aprofundir a la doctrina exposada en els texts (“instruccions secretes”) conservades pel Col·legi metropolità, estan encarregats de vivificar l'Ordre, tant pels seus coneixements com pel seu exemple de vida. Aquesta classe continua, com ja ho feia en els seus orígens, amb una existència molt discreta.

Segons les decisions adoptades pel Convent de les Galies i després confirmades pel Convent de Wilhelmsbad, el Règim Escocès Rectificat –demarcant-se així de l'Estricta Observança Templera- renuncia a una filiació històrica amb l'Ordre del Temple, encara que conservant per a sí, una filiació espiritual, il·lustrada per l'adopció, en aquest mateix Convent, de la denominació de “Cavallers Benfactors de la Ciutat Santa”, fent referència als “pobres cavallers de Crist” dels orígens de l'Ordre del Temple, i no pas amb l'ordre rica i poderosa en què els seus successors la van convertir al llarg del temps i fins la seva dissolució.

Per raó de la seva filiació espiritual, el Règim Escocès Rectificat reivindica per a sí, a l'igual que l'Ordre del Temple, la doble qualitat cavalleresca i religiosa. Aquesta doble qualitat, que apareix en filigrana al llarg dels graus maçònics i es confereix plenament per l'armament, no és a emprar solament en el mon dels segles XII o XVIII, ja que la seva naturalesa és essencial i en conseqüència son atemporals i els mitjans per dur a terme aquesta doble qualitat romanen immutables, donat que consisteixen a la posta en pràctica quotidiana i universal de les virtuts teològals de la fe, l'esperança i la caritat. Això s'expressa en els deures imposats, no ja solament als C.B.C.S., sinó també al

Maçó rectificat, des el mateix grau d'Aprenent, com son la defensa de la santa religió cristiana i l'exercici de la beneficència en vers a tots els homes i en particular vers els més dèbils i desvalguts.

CONCLUSIÓ

El Règim Escocès Rectificat té per finalitat mantenir i fortificar, no solament a l'Ordre Interior, sinó també a les Lògies maçòniques, els principis sobre els que se suporta, que son:

- ❖ La fidelitat a la religió cristiana, fonamentada en la fe a la Santa Trinitat
- ❖ L'adhesió als principis i tradicions, tant maçòniques com cavalleresques, del Règim, que es tradueixen en un aprofundiment en la fe cristiana i a l'estudi de la doctrina esotèrica cristiana, ensenyada a l'Ordre.
- ❖ El perfeccionament d'un mateix per la posada en pràctica de les virtuts cristianes per tal d'aprendre a vèncer les passions, corregir els defectes i progressar per la via de realització espiritual.
- ❖ La dedicació a la pàtria i al servei al proïsme.
- ❖ La pràctica constant d'una beneficència activa en vers a tots els homes, sense distinció de raça, nacionalitat, situació, religió i les seves opinions polítiques i filosòfiques.

En definitiva, com ja ha estat dit, la realització espiritual que el Règim Escocès Rectificat proposa com objectiu en els seus membres, tot oferint-los els mitjans per aconseguir-ho, és tornar a ser homes veritables, temples de Deu, U en Tres Persones.

Arribats al final de la meva exposició, voldria fer una precisió, referent a la relació aguda entre el Règim Escocès Rectificat i la Gran Lògia d'Espanya.

La Gran Lògia d'Espanya és la representant de la maçoneria regular al nostre país, estant la maçoneria regular encapçalada per la Gran Lògia Unida d'Anglaterra que actua a mode de guardià de la regularitat.

A diferenciar de la majoria d'Obediències existents al mon, tant regulars com irregulars, que son Obediències multirituals i sols treballen els tres primers graus simbòlics d'Aprenent, Company i Mestre Maçó, tenint després per sobre acords amb els denominats Supremes Consells o graus col·laterals, el GRAN PRIORAT D'HISPÀNIA sols pràctica el Ritu Escocès Rectificat, dintre de sa estructura que va de dalt a baix, tot funcionant com una sola peça i que s'anomena Règim Escocès Rectificat com abans ja hem explicat.

Podem veure al gràfic la comparativa entre unes estructures i unes altres.

Ara bé, el Ritu Escocès Rectificat, va arribar al nostre país l'empara de la Gran Lògia d'Espanya, i allí ha estat de la seva fundació fins el 12 de gener d'aquest any, data en què vam tindre que prendre la decisió d'anar-nos davant les continuades intromissions i atemptats que continuadament ens procuraven. Han estat més de vint anys de continuades dificultats i malentesos, que sota distintes excuses intentaven dissimular el motiu real que els molestava de nosaltres: el que fóssim un ritu Maçonic restringit únicament a cristians. Aquesta era l'única raó, disfressada de tot tipus d'al·legacions.

Això ens succeïa al si d'una Obediència, representant oficial al nostre país de la regularitat maçònica internacional, i vull recordar que la primera condició per tal que la Gran Lògia Unida d'Anglaterra reconegui com a regular una Obediència, és que aquesta exigeix-hi dels seus membres la condició de creients, la creença en Deu, com a principi creador de totes les coses, al marge de la confessió religiosa a la que pertanyen. Llavors em demano, què està passant a la Maçoneria titulada regular, quan uns maçons, maçons Rectificats, en el nostre cas, cristians i que volen continuar sent-ho, es veuen obligats a marxar?

Realment alguna cosa està passant. I el que està passant és molt senzill. Al principi de la meva exposició, jo ja n'hi feia esment: el que està passant és que les tenebres estan avançant sobre la Llum. Dit en altres paraules, a la vista dels fets, ni les Obediències titulades regulars ho son, ni les considerades irregulars, ho son tant. La Maçoneria Regular internacional, que deuria ser guardiana de la Tradició, fa temps que ha perdut totalment de vista tota noció tradicional. La seva única preocupació és el creixement al preu que sigui, sense preocupar-se de qui està entrant a les seves lògies.

En la nostra opinió, i pel que fa a criteris de reconeixement, es produiran canvis dintre de l'actual panorama maçònic, doncs no son tots els que estan ni estan tots els que son. Per part nostre, sols ens preocupa obtenir el reconeixement d'Obediències que a l'igual que nosaltres, tinguin una estructura semblant a la nostra i exigeixin la condició de cristians als seus candidats per poder ingressar, condició, d'altra banda en total acord amb la més estricta tradició maçònica, com abans hem pogut veure. Dintre d'aquesta perspectiva, amb data 13 de gener d'aquest any, vam tenir el reconeixement del Gran Priorat de les Galies, únic dipositari del Règim Escocès Rectificat a nivell mundial, reconeixement que va ser ratificat el passat 5 d'abril amb la consagració en el castell temple de Monsó, del Gran Priorat d'Hispania.

Això representa l'existència per primera vegada a Espanya d'una Obediència amb una estructura particular i diferent de la resta, i l'existència per primera vegada d'un sistema maçònic que constitueix un dels últims reductes de l'autèntica via iniciàtica del món occidental.

És la primera vegada també en el nostre país que una Obediència proclama obertament i sense ambigüitats, la seva condició d'Obediència maçònica cristiana, reservada exclusivament a cristians (amb independència de l'església a la que pertanyen, sia aquesta catòlica, anglicana, ortodoxa, etc.), trencant per una part la imatge tant difosa a Espanya per sectors ultra conservadors i reaccionaris d'una maçoneria anticlerical, i per altra, la postura ambigua d'una Gran Lògia d'Espanya, representant oficial de la regularitat maçònica internacional, que darrera d'una imatge d'ecumenisme religiós obert a tot tipus de religió no fa més que amagar l'irrefutable realitat d'una maçoneria laica, cada cop més desacralitzada, que cada vegada es diferencia menys de la resta d'Obediències maçòniques a les que ells senyalen amb el dit com irregulars. Si més no, la postura d'aquestes Obediències "irregulars", és molt més coherent i honesta doncs no pretenen enganyar a ningú.

Sense cap mena d'orgull per part nostre, i amb la gran càrrega de responsabilitat d'aquells que sa saben dipositaris d'una tradició mil·lenària, nostre únic objectiu és preservar-la de tota intoxicació i profanació, i treballar per poder-la oferir a tot aquell

que la desitgi amb fermesa i puresa de cor. Sabem que no és fàcil ser maçó avui en dia i molt menys maçó rectificat. És una via difícil i exigent i no pretenem créixer sinó és en qualitat.

Voldria donar par acabada la meva conferència, tot recordant unes paraules pronunciades pel Gran Mestre del Gran Priorat de les Galies, Daniel Fontaine, quan la seva última visita a casa nostre el passat 5 d'abril:

“...La nostra via està clarament traçada, mantindrà la nostra Tradició, nostres rituals, nostre esperit, nostra fe per major Gloria del Gran Mestre de tots, el Crist.

Tenim una missió per dur a terme en aquest mon tocat d'apostasia, i que es troba en un estat tant avançat de mort espiritual que ha perdut consciència del seu pecat. Aquesta pèrdua es tradueix en actituds que van des del rebuig odiós a Crist fins aquelles, altres que falsifiquen la seva Paraula i voldrien veure una església i una Maçoneria amputades del seu misteri, buides de la seva divina transcendència.

El pecat no resulta pas nou. La novetat consisteix en el pecat que es creu que ja no ho és, al que porta al tranquil relaxament i seguretat per part de les masses laicalitzades, entre les que podem veure llops disfressats amb pell de corder. Ja que, no hi ha temor d'infringir la llei de Deu donat que, segons ells, ja no hi ha Deu.

Deu és veritat. La sinceritat és conformitat amb la Seva veritat. Però quan cadascú pretén tenir sa particular veritat, la veritat s'esvaeix i quan per aquesta raó hom es converteix en enemic de la veritat de l'altre, Satan resol l'embolic imposant sa mentida.

És contra tot això que els nostres Grans Priorats deuen batre's i aconseguir que nostres Germans es converteixen, primer en Iniciats, després en homes de coneixement, d'intel·ligència, de comprensió, de tolerància i puguin fer-se Testimonis vius i guardar la Tradició i la Veritat de la Paraula per finalment intentar difondre tot plegat al mon...”

Prego disculpes per la llarga durada de la meva exposició, que potser pugui haver cansat a algú dels presents, i els hi agraeixo a tots la seva atenció.